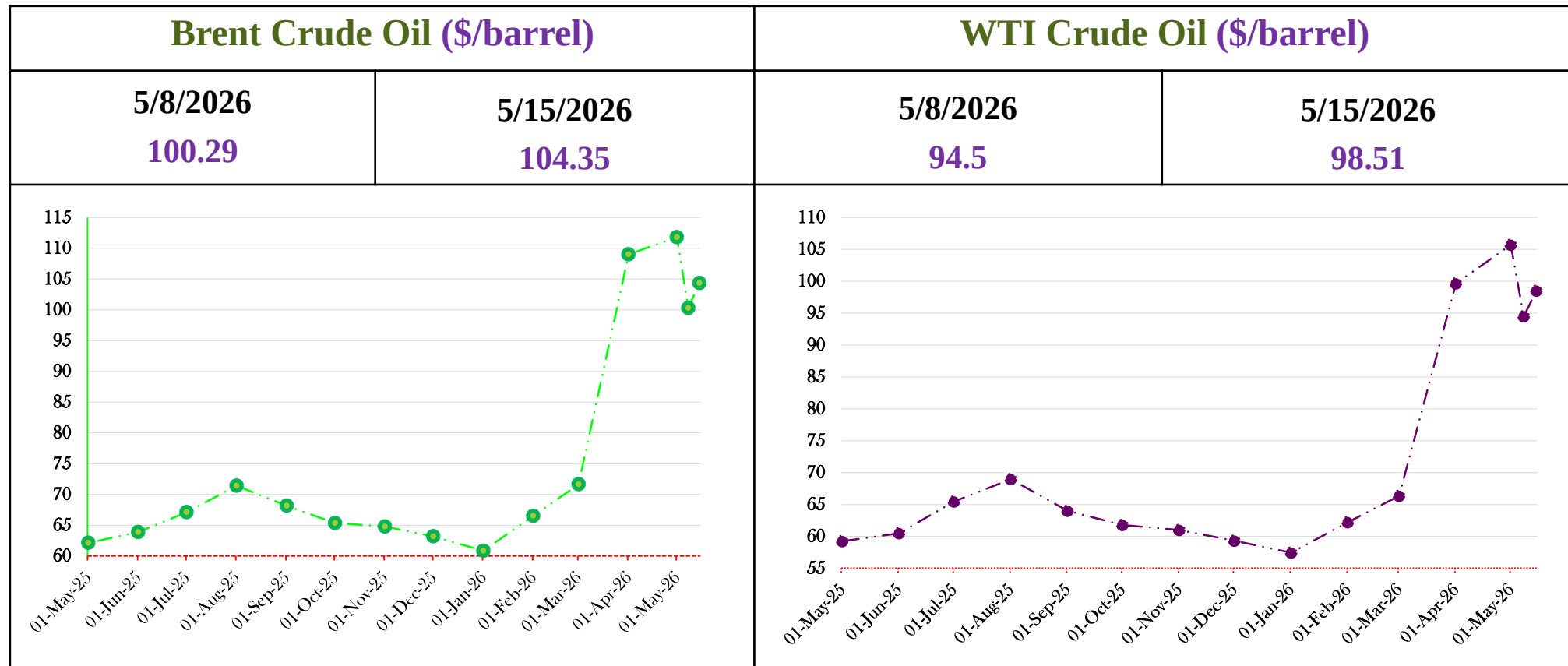

جهان انرژی

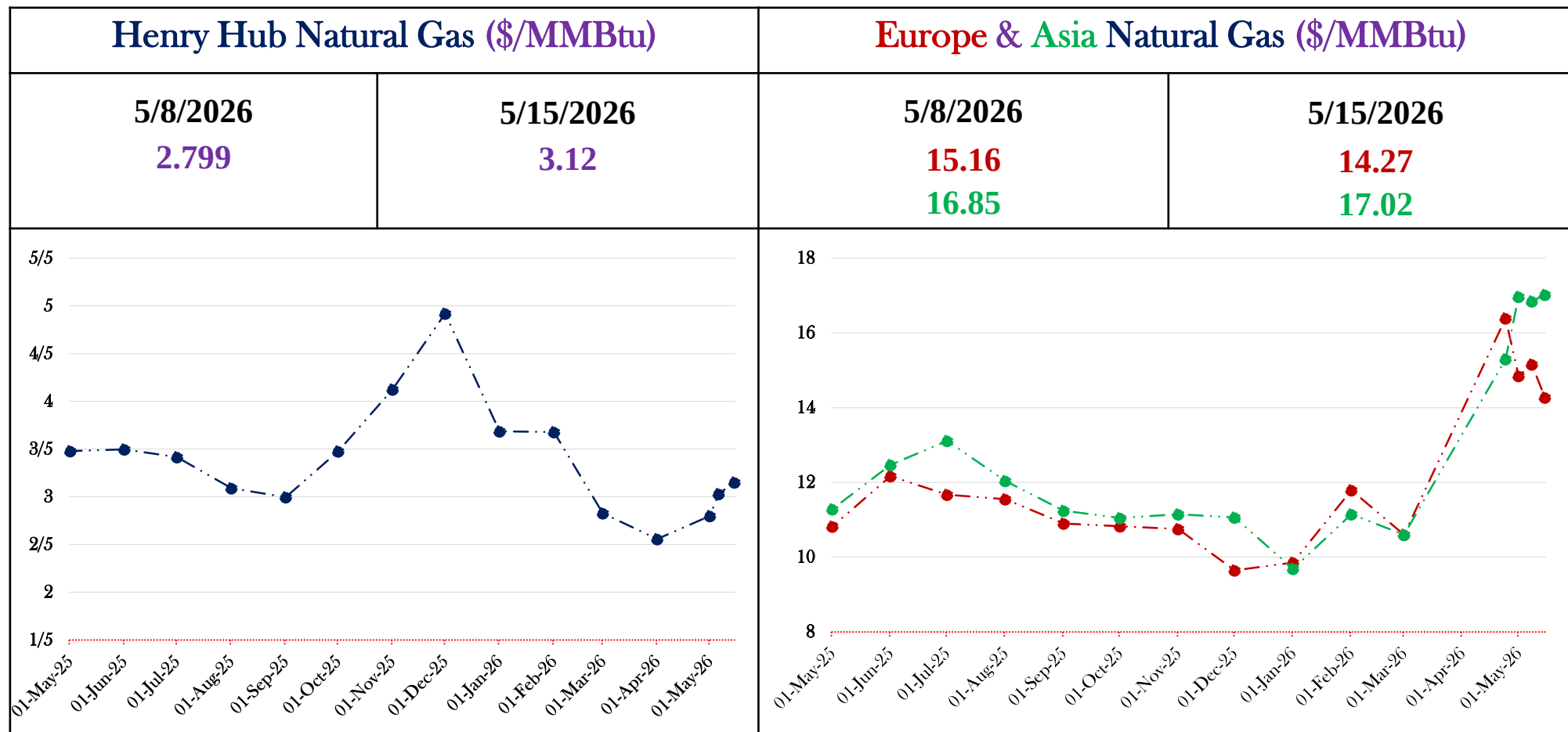
دانشکده مهندسی انرژی دانشگاه صنعتی شریف

۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۵

پیش بازار نفت

پیش بازار گاز طبیعی

پویای های بازار (۱)

- در روزهای گذشته قیمت نفت خام با فراز و نشیب فراوان همراه بود.
- نفت خام برنت که در شنبه گذشته به قیمت ۱۰۰,۲۹ دلار هر بشکه معامله شده بود، امشب به بهای ۱۰۴,۳۵ دلار در بورس بین المللی لندن خرید و فروش شد.
- نفت خام وست تگزاس اینترمدیت که شنبه گذشته ۹۴,۵ دلار در هر بشکه در بازار کاشینگ اوکلاهما عرضه می گشت به بهای ۹۸,۵۱ دلار امروز معامله گردید.
- هر دو قیمت شاخص جهانی مجددا افزایش یافته اند.
- قیمت نفت خام اورال روسیه به حدود ۹۴,۸۷ دلار در هر بشکه رسیده که بالاترین سطح از اکتبر ۲۰۲۳ محسوب می شود.
- همزمان با دیدار ترامپ و شی، کشتی های چینی عبور از تنگه هرمز را تحت سازوکار ایران آغاز کردند. به گفته وزیر امور خارجه ایران «از نظر ما، تنگه هرمز برای تمامی کشتی های تجاری باز است، اما آن ها باید با نیروهای ایرانی در تنگه همکاری کنند.»
- امارات عربی متحده در حال ساختن دومین خط لوله خود برای دور زدن تنگه هرمز است. به ادعای ابوظبی با استفاده از خط لوله دوم ظرفیت صادرات امارات تا ۲۰۲۷ دو برابر می شود.
- در همین حال ذخایر استراتژیک نفت آمریکا (SPR) در هفته گذشته ۸,۶ میلیون بشکه کاهش شدید داشته که بزرگ ترین کاهش هفتگی در طول تاریخ آمریکاست.

پویای های بازار (۲)

- بهای گاز طبیعی در هنری هاب که در هفته گذشته به ۲,۸۰ دلار به ازای هر یک میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) رسیده بود صبح امروز به ۳,۱۲ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو رسید.
- بهای گاز طبیعی در روتردام هلند با کاهش قیمت به ۱۴,۲۷ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو به فروش رسید. دلیل آن می تواند کاهش تقاضا در بخش صنعت پتروشیمی باشد.
- درگیری ها در خلیج فارس پتروشیمی اروپا را به نقطه فروپاشی کشانده است.
- در این بندر دو شرکت بزرگ کارخانه های خود را تعطیل کردند.
- بهای همین مقدار از گاز طبیعی مایع شده در ساحل کره و ژاپن در ۱۷,۰۲ دلار هر میلیون بی تی یو ثابت افزایش یافت.
- در همین حال ذخایر استراتژیک نفت آمریکا (SPR) در هفته گذشته ۸,۶ میلیون بشکه کاهش داشته که بزرگ ترین کاهش هفتگی در طول تاریخ آمریکاست.

عوامل فزاینده قیمت

• کاهش احتمال رکود

- موسسه تحقیقاتی گلدمن ساکس احتمال رکود اقتصادی ایالات متحده را کاهش داده است.
- با وجود احتمال پیامدهای نامطلوب ناشی از درگیری ایران، فعالیت اقتصادی ایالات متحده همچنان قوی مانده است.

• عوامل روانی تهدیدآمیز پیرامون تگنه هرمز

- رئیس جمهور آمریکا مجدداً تهدیدهایی مبنی بر مداخله در تنگه هرمز در رسانه‌ها مطرح کرده است.
- ترامپ در مصاحبه‌هایی جنگ نظامی علیه ایران را صرفاً تا ۷۵ درصد تکمیل شده دانسته است.

• چشم‌انداز توافق

- در کوتاه‌مدت چشم‌انداز توافق میان ایران و ایالات متحده آمریکا و نشانه‌های آن خوشبینانه نیست.

عوامل کابنده قیمت

• کاهش تقاضای در پتروشیمی

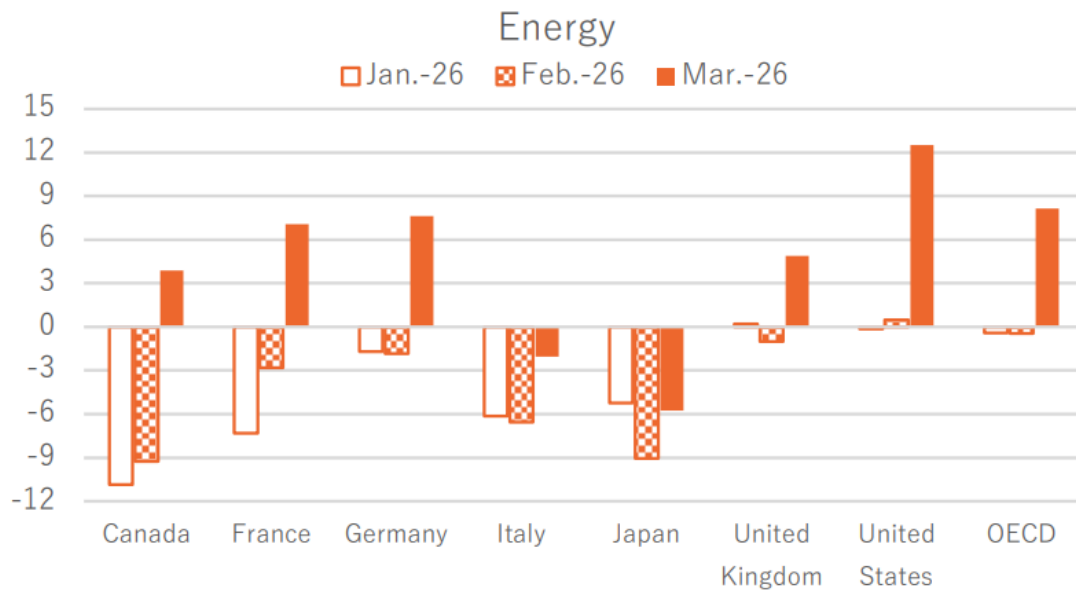
- در بخش پتروشیمی به دلیل اختلال‌های ناشی از جنگ و بسته ماندن تنگه هرمز تقاضای خوراک با کاهش مواجه شده است.

• احتمال لغو برخی تحریم‌های نفتی ایران

- لغو برخی تحریم‌های مرتبط با صادرات نفت ایران به چین یکی از موضوعات در دستور کار ملاقات میان رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا و چین در دیدار اخیر بوده است.

مروری بر تأثیرات تورم انرژی بر اقتصاد جهانی (۱)

Source: OECD headline inflation rises to 4.0% in March 2026 as energy prices surge

- تورم سالانه انرژی در OECD در مارس به ۸,۱٪ رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۳ محسوب می‌شود. این شاخص در بیشتر کشورهای OECD افزایش یافت و هفت کشور تورم انرژی دو رقمی ثبت کردند. تورم انرژی در کلمبیا تقریباً ثابت ماند و فقط در کاستاریکا و اسلوونی کاهش یافت.

- در ماه مارس، تورم سالانه در کشورهای گروه هفت از ۲,۱٪ در فوریه به ۲,۸٪ رسید که عمدتاً ناشی از جهش ۱۰ واحد درصدی تورم انرژی تا سطح ۸,۲٪ بود. تورم در تمام کشورهای گروه ۷ افزایش یافت و در فرانسه، آلمان، و ایالات متحده رشد آن ۰,۸ واحد درصد یا بیشتر بود.

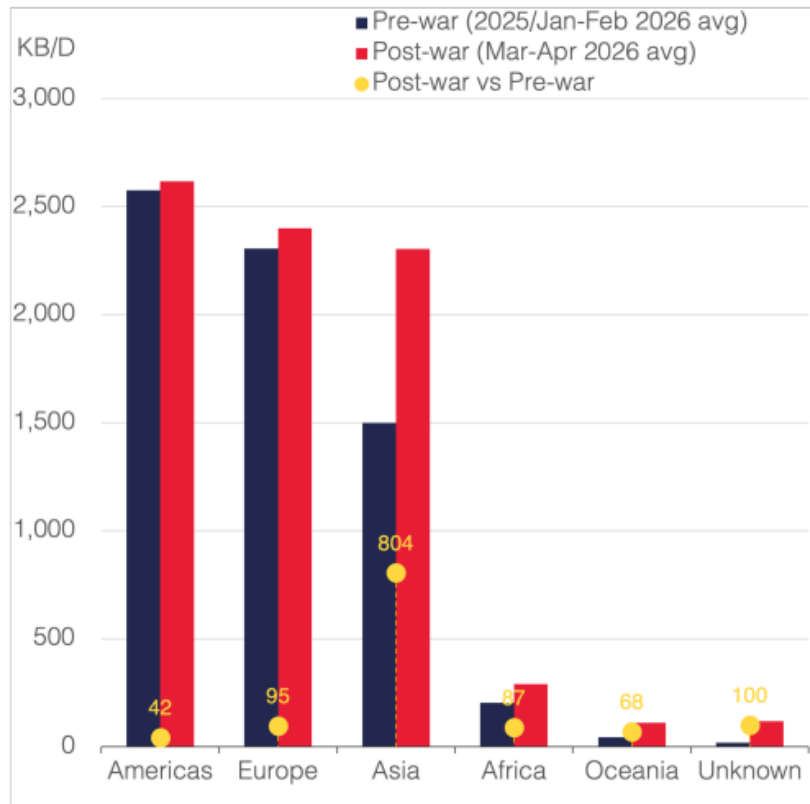
مروری بر تأثیرات تورم انرژی بر اقتصاد جهانی (۲)

- تورم انرژی در فرانسه و آلمان از ۷٪ عبور کرد و در ایالات متحده به ۱۲,۵٪ رسید. با وجود این افزایش‌ها، تورم انرژی در ژاپن همچنان منفی باقی ماند، چون یارانه‌های دولتی برقرار بود.
- هرچند سهم قیمت انرژی در تورم کلی در تمام کشورهای گروه ۷ بیشتر شد، اما همچنان تورم پایه (تورم بدون نوسانات انرژی و مواد غذایی) مهم‌ترین عامل تورم کلی در این کشورها بود.
- برآورد اولیه یورواستات نشان می‌دهد که تورم کلی منطقه یورو در آوریل باز هم افزایش یافته و به ۳,۰٪ رسیده است؛ موضوعی که عمدتاً ناشی از جهش شدید تورم انرژی تا ۱۰,۹٪ بوده، در حالی که تورم پایه تقریباً بدون تغییر و در سطح ۲,۲٪ باقی مانده است.
- در کشورهای گروه ۲۰ نیز تورم سالانه از ۳,۷٪ در فوریه به ۴,۰٪ در مارس افزایش یافت. تورم در اندونزی پس از سه ماه رشد متوالی، ۱,۳ واحد درصد کاهش پیدا کرد و در آرژانتین و چین نیز افت داشت. در مقابل، تورم در برزیل و هند افزایش یافت و در عربستان سعودی و آفریقای جنوبی تقریباً بدون تغییر باقی ماند.

اقتصاد جهان؛ مبرهای درباری فروش بیشتر انرژی (۱)

US exports by destination, post- vs pre-war

Notes: Includes crude and oil products. Source: Kpler, OIES

- جنگ اخیر و بسته شدن تنگه هرمز باعث تغییر مسیر تانکرهای آمریکایی بارگرفته به مقصد اروپا و هدایت آنها به سمت بازارهای آسیا شده به نحوی که به نقل از فایننشال تایمز «انرژی، هسته اصلی سلطه آمریکا شده است.»

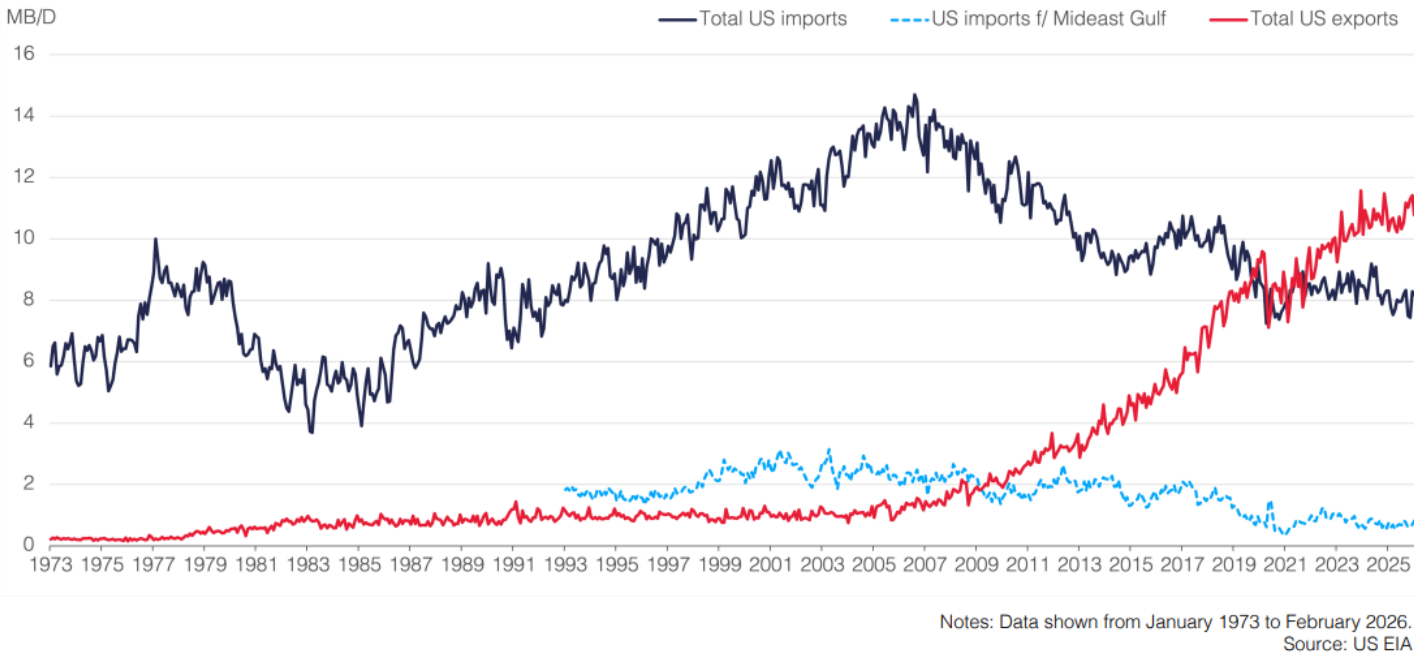
- بر اساس داده‌های گروه تحقیقاتی کپلر، در اوایل ماه جاری بیش از ۶۵ ابرنفتکش خالی برای بارگیری نفت خام عازم ایالات متحده بودند که این تعداد تقریباً سه برابر تعداد هفته قبل از آغاز جنگ در ۲۸ فوریه است.

- گروه ریستاد انرژی نیز برآورد کرده که اگر قیمت نفت خام نزدیک به ۱۰۰ دلار در هر بشکه باقی بماند، قیمت‌های بالاتر می‌تواند جریان نقدی شرکت‌های نفتی آمریکا را در سال جاری ۶۳ میلیارد دلار افزایش دهد.

اقتصاد جهان؛ مهره‌ای در بازی فروش. بیشتر انرژی (۲)

US imports and exports of crude oil and petroleum products

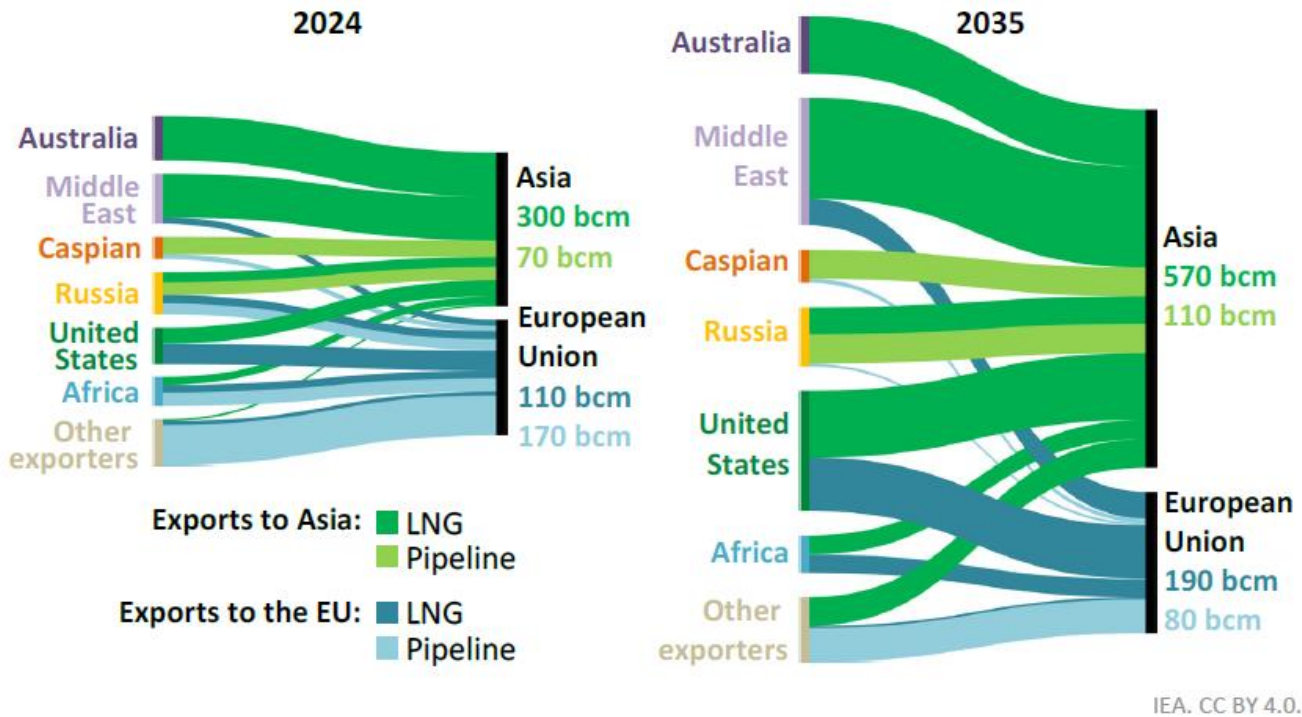

- در حالیکه در اواسط دهه ۲۰۰۰، ایالات متحده برای ۶۰ درصد از نفت مورد نیاز خود به واردات متکی بود، تا سال ۲۰۱۹ واردات نفت به ۳۰ درصد کاهش یافت. مقدار زیادی از این تولید به دلیل فناوری شکست هیدرولیکی (فراکینگ) و حفاری افقی است.

- این روش ذخایر عظیم نفت و گاز شیل ایالات متحده را آزاد کرده، تولید داخلی را شکوفا ساخته، و به تبدیل آمریکا به یک صادرکننده خالص کل انرژی کمک کرد.

اقتصاد جهان؛ مهره‌ای در بازی فروش و خرید انرژی (۳)

- اکنون ایالات متحده می‌خواهد ظرفیت صادرات گاز طبیعی مایع شده (LNG) خود را در پنج سال آینده تقریباً دو برابر کند. کاخ سفید کشورهای سراسر جهان را برای تعهد به خرید بیشتر تحت فشار قرار داده است.

- آسیا که به طور سنتی به منابع گاز طبیعی استرالیا، خاورمیانه، و روسیه متکی بود هدف ویژه‌ای برای آمریکا بوده است. ژاپن چندین قرارداد بلندمدت برای گاز امضا کرده و به یکی از پروژه‌های محبوب ترامپ، طرح ۴۴ میلیارد دلاری ارسال LNG از آلاسکا به آسیا، ابراز علاقه کرده است.

تنگه هرمز و فرصت بازگشت ایران به اقتصاد جهانی (۱)

- زنجیره‌های تامین امروز ستون فقرات اقتصاد جهانی هستند؛ شبکه‌هایی پیچیده که تولید، انرژی، تجارت و حمل‌ونقل را در مقیاس جهانی به هم متصل می‌کنند.
- بحران کرونا، کمبود تراشه، و شوک‌های انرژی نشان دادند که اقتصاد جهانی به شدت به مسیرهای حیاتی حمل‌ونقل وابسته است.
- تنگه هرمز جایگاهی منحصربه‌فرد دارد؛ زیرا برخلاف کانال سوئز یا باب‌المندب، عملاً مسیر جایگزین موثری برای آن وجود ندارد.
- این تنگه در مرکز چندین لایه از زنجیره‌های تامین جهانی قرار دارد که اختلال در آن می‌تواند علاوه بر افزایش قیمت انرژی، به صنایع وابسته مانند تولید آمونیاک، کود شیمیایی، و حتی بازار جهانی غذا سرایت کند.
- در شبکه‌های پیچیده اقتصادی، شوک‌ها به صورت آبشاری گسترش می‌یابند؛ به گونه‌ای که اختلالی کوچک در بخشی از زنجیره تامین می‌تواند طی چند ماه اثری چندین برابر بر تولید جهانی بگذارد.
- بنابراین، تنگه هرمز صرفاً یک گذرگاه جغرافیایی نیست، بلکه یکی از گلوگاه‌های اصلی ثبات اقتصاد جهانی محسوب می‌شود.

تنگه هرمز و فرصت بازگشت ایران به اقتصاد جهانی (۲)

- موضوع اصلی درباره تنگه هرمز فقط درآمد حاصل از عبور کشتی‌ها یا اعمال کنترل جغرافیایی نیست؛ بلکه توانایی اثرگذاری بر جریان تجارت، انرژی، و زنجیره‌های تامین جهانی است.
- برای ایران، تنگه هرمز می‌تواند فراتر از یک ابزار ژئوپلیتیک، به فرصتی تاریخی برای بازتعریف جایگاه کشور در اقتصاد جهانی تبدیل شود. ایران طی سال‌های تحریم از بخش مهمی از شبکه‌های تولید، سرمایه‌گذاری، و تجارت جهانی فاصله گرفته است.
- استفاده هوشمندانه از موقعیت هرمز می‌تواند زمینه اتصال دوباره ایران به این شبکه‌ها را فراهم کند.
- این هدف نیازمند راهبردی بلندمدت و مبتنی بر منافع ملی است؛ راهبردی که علاوه بر حفظ حاکمیت، بر ایجاد مشوق‌های اقتصادی، جذب سرمایه، توسعه زیرساخت‌های بندری و لجستیکی، و افزایش همکاری‌های بین‌المللی تمرکز کند.
- در چنین چارچوبی، تنگه هرمز می‌تواند از یک گلوگاه ژئوپلیتیک به سکویی برای افزایش قدرت چانه‌زنی، تقویت جایگاه اقتصادی ایران و بازگشت پایدار کشور به زنجیره‌های تامین جهانی تبدیل شود.

راه‌های ارتباطی با مجموعه جهان انرژی

ایمیل: maleki@sharif.edu

کانال بله: @JahanEnergySharif

سایت: <https://sharif.ir/~maleki/generic.html>

همکاران این شماره: امیر مهدی مهری، پرهام پهلوان، مریم هاشمی نژاد، امیرعلی حسن‌زاده، علی فریادرس، و عباس ملکی

